

Kirjeitä voi lähettää osoitteeseen
Suomen Sarjakuvaseura

PL 927

00101 Helsinki

REUNA-
HUOMAUTUS
MESTAREILLE

Olkoonkin, että tämä puheenvuoroni voidaan kuitata kevyesti saivarteluksi muuten niin onnistuneen Sarjakuva, rakasteltuni -teoksen kohdalla, mutta mielestäni historian kirjoittaminen - mitä ko. kirjan julkaiseminenkin on - on aina tärkeää, ja siinä hahmottavat periaate- ratkaisut sitäkin tärkeämpiä. Siksi kritiikin sana on paikallaan.

Ensiksikin, kirja on hyvä, ei siinä mitään. Esitellyt tekijät ovat hyviä ja kiinnostavia, ei vikaa siinäkään.

Kirja on kyllä turhan arvokkaan, taidekirjamaisen näköinen kovine kansineen, kiiltävine papereineen ja osoittelevan visuaalisine taittoineen & ladottuina kwasitekstaustyylineen.

Valitut näytöt ovat hyviä, joskaan en oikein ymmärrä antologiamuotoa. Minusta historiat voisivat yhtä hyvin olla vaikka kuvittamattomia, sillä asiahan on tärkein, näytöt löytyvät, kun hankittujen tietojen pohjalta tutustuu tekijöiden tuotantoon. Värisivut ovat hieman epähavainnolliset siksi, että ne (teknisistä syistä) ovat yhtenä blokkina, eivät tekijänsä esittelyjen yhteydessä. Näytesivut olisi pitänyt edes otsikoida samalla tavalla jokaiselle tekijälle. Nyt tekijää saa hakea signoerauksista.

Vakavampi vika on valinnoissa, joita tekijät eivät ole tehneet. Totta kai valinnat ovat nimenomaan henkilökohtaisia, mutta kun kokonaisuus markkinoidaan moille lukijoille uuden sarjakuvan mestareita -nimikkeellä, tuntuu kummalliselta muutamien nimien täydellinen 'unohduttaminen'.

Mielestäni vanhojen mestarien rinnalle noinkin hahmotettuna olisi kuulunut ehdottomasti Harvey Kurtzman (MAD), joka on mm. Hunt Emersonin esikuvia.

Minusta nykyajan sarjakuvan mestareista taas ei voi puhuaakaan ilman kahta nimeä, jotka kirjasta puuttuvat: Matt Groeningia (Life in Hell) ja Ralf König (Tappajakondomi, Lysistrate, Hopeameisselit). Onko vikana se, että he eivät edusta tekijöiden suosimaa ranskankielistä aluetta - vai että he edustavat kaupallisesti menestyneitä tekijöitä? Kumpikaan syy ei tunnu loogiselta, ovathan mukana Hernandezit ja Watterson. Toisaalta mm. supersankarisarjat ja niiden murtaja Alan Moore puuttuu myös.

Königistä voisi päätellä muitakin syitä, ja miksei Groeningin vapaamielisistä asenteista samaan suuntaan (Jeff & Akbar) yhtä lailla.

Sovinnaisuus on näköjään valittu pyhitettävän taiteen anarkismissakin!

Nimenomaan amerikkalaisen sarjakuvan 80-luvulle merkittäväksi nousi undergroundin (Gilbert Shelton puuttuu myös) jäljiltä oloon jäänyt nais- ja homosarjakuvan alakulttuuri, jonka tekijät ohittavat kokonaan. Näistä merkittävimpiin kuuluisi ehdottomasti myös kirjasta unohdettu Howard Cruse (Gay Comics, Wendel).

Naisten osuus kirjassa on kuitattu Annie Goetzingerillä, jolla on sama käsikirjoittaja kuin parilla muulla kirjassa mainitulla tekijällä. Muuten hänkään tuskin olisi miesten kirjaan päässyt. Naisarjakuvaa tekevät mestarilliset naiset mm. Englannissa ja Yhdysvalloissa - ja Wendy (ja Richard) Pinin (Eltquest) merkitys uudemmalle amerikkalaiselle sarjakuvalla olisi edellyttänyt mukanaoloa. Entä esimerkiksi Alison Bechdel (Dykes to Watch Out For)? Tuntevatko tekijät ollenkaan hänen tuotantonsa?

Onko tämä nyt nykyarjakuvan historiaa vai heterojen ja miesten (=heteromiesten) sarjakuvahistoriaa?

Toivottavasti teos saa ansaitsemansa ja avarakatsoisemman täydennysosan lähiaikoina. Olisi syytä myös tarkistaa suhtautumista sarjojen sisältöön ja kertomatekniikkaan. Nyt kuvataiteellinen lähestymistapa näyttää hallitsevalta.

Kalervo Pulkkinen

ÄLÄPÄS MESTAROI,
PULKKINEN!

Kalervo Pulkkisella ja moilla Sarjakuva, rakasteltuni -kirjan tekijöillä näyttää olevan hyvin erilainen käsitys teoksen luonteesta. Pulkkinen tuntuu odottaneen tekstipainotteista historiikkiteosta, me puolestamme käänsimme alun perinkin katseemme pois ns. sarjakuvafriikeistä, joiden voi olettaa löytävän tietomateriaalinsa vieraalla kielelläkin.

Teimme kirjamme sarjakuvasta kiinnostuneelle lukijalle, joita on havaintojemme mukaan yhä enemmän. Halusimme tarjota mielekkään tavan tutustua monipuoliseen ilmaismuotoon. Pelkkä tekstikirja olisi kiinnostanut vain harvoja, pelkkä antologia Suomessakin osittain jo tutujen tekijöiden töistä olisi näyttänyt oudolta. Bibliografiat ja suositukset ovat jatkoharrastusta varten, joten kirjan voi olettaa

kiinnostavan varsin heterogeenistä yleisöä, niin kuin se myyntilukujen perusteella on kiinnostanutkin.

Olemme tunnustaneet tekijälistamme subjektiiviseksi jo kirjan nimessä ja valinnoiksi laajemmasta joukosta alaotsikossa. "Listamme" on saanut aikaan lukuisia varjolistoja ja vilkasta suullista argumentointia. Kalervo Pulkkinen tapauksessa täytämme myös lehden palstatilaa.

Kalervo Pulkkinen ihmettelee kirjoituksessaan Harvey Kurtzmanin poissaoloa. Kurtzman ei ole mukana Yhtenäisen yleisön mestarit -kappaleessa, koska siinä ovat mukana vain ne, jotka tekevät aktiivisesti sarjakuvia. Kurtzmanin vaikutusta underground-lähtöisen sarjakuvan alalla emme mielestämme poisjättämisellä kiistä, semminkin kun kumpikin kuulumme hänen äänekäisiin ihailijoihinsa. Jätimmähän pois myös esimerkiksi Franquinin.

Wendy ja Richard Pinin sarjakuvat luemme samaan luokkaan kuin laadukkaat eurooppalaiset seikkailusarjakuvat, joita meillä nähtiin 1970-luvulla Zoomissa, NonStopissa ja Ruudussa, joitain edelleen albumeina. Se, että jotain mitä on jo tapahtunut Euroopassa tapahtuu kymmenen vuoden viiveellä Amerikassa ei kuitenkaan merkitse koko alan uudistumista. Mitä Pinit ovat tehneet Eifquestin jälkeen?

Alan Moore jäi pois kieltäytyttyään - emme katsoeet järkeväksi esitellä häntä ilman haastattelua. Ralf König karsiutui listaltamme varhaisessa vaiheessa tiukentaessamme subjektiivisia kriteereitämme.

Pulkkinen vihjailuja Groeningin, Königin, Crusen ja naispiirtäjien poisjättämisen syistä emme käsitä. Ilmeisesti ajattelemme kovin eri tavalla kuin Pulkkinen - me emme näe mitään sovinnaisesta poikkeavaa sisältöä Ralf Königin tai Matt Groeningin sarjakuvissa.

Mielestämme homosarjakuva ei myöskään vaadi mitään erillistä pönkittämistä - joku voisi tietysti kirjoittaa kirjan Homosarjakuva, rakasteltuni. Ei kirjaamme kiintöötetty sukupuolen, asuinmanteran tai kaupallisen menestymisen/menestymättömyydenkään mukaan.

Pulkkinen viimeinen kappale ja varsinkin sen kaksi viimeistä lausetta on purettavissa neuvoiksi siltä, miten sarjakuvaa pitää lukea. Moinen on mielestämme varsin mestaroivaa toimintaa, ja hyväntahtoisina haluammekin todeta, että toivomme myöskin Pulkkiselta avarakatsoisempaa suhtautumista ja tutustumista eurooppalaiseenkin sarjakuvaan.

Petri Kemppinen & Juhani Tolvanen